

Folkhemmet på glid

Med Marianne Anderssons kombinerade utställning och installation på Galleri Bengt Adlers i Malmö våren 1993 formulerades ett antal frågor kring hemsfären i allmänhet och barndomen i synnerhet. I galleriets första rum hängde små bilder, av vardagliga föremål hämtade ur hemmet – en stol och en spis tillsammans med stora fragment av en mönstrad lino-leummatta – uppdirigerade på väggen till en flerdelad bild med titeln *Villan*. En liten pall stod liksom enögd nedanför. Golvet härstammar från "Disponentvillan" där konstnären bodde under Läderfabrikens tid. Utställningens första rum präglas av fragmenten; minnesflisorna och hålls samman av bildernas relaterande till hemmiljön. I galleriets innersta rum

koncentrerar sig Marianne Andersson med sin installation *Allemansbio* eller *Vem är rädd för rött, gult eller blått?* på familjehemmets allra käraste och kanske heligaste rum, barnkammaren. Utställningen och installationen brottas med minnets bilder av det idylliska kring hemmet och barn-
domen.

Bilden *Rosenrummet* är på en gång både romantisk och lekfull; på botten av en rosablommig tapetbit mutas en blyertstecknad bågsåg, av äldre modell, in med glas och ram på tavlans mitt. Den romantiska tapeten framkallar minnen av sommarstugeidyll och solsken, medan fogsvansen pendlar mellan hot- och lekfull silhuett. Den lågmälda kollisionen mellan den tandade sågen och tapetens sköra yta skapar ett glapp; ett område som går med händerna på ryggen och visslar. Men blyertsen avvärnar, det gedigna redskapet är bara en skugga av sig självt, given en noggrant avgränsad plats i bildens rum. Däremot tycks en viss oro vara befogad i den besläktade bilden *Band*. På en botten av slingrande band, eller tilltrasslade runslingor, ligger bågsågens silhuett som ett djur och lurar på något lindat i sitt hålrum. Enligt konstnären finns möjligheten att se *Band* som ett slags baksida av *Rosenrummet*: bakom den mönstrade tapeten virvlar, den avklippta navelsträngen till trots, alla outgrundliga, och stundom tilltrasslade, band från barndomen och uppväxten. Inom bågsågen ligger lindebarnet noga lindat, oåtkomligt.

Det finns kanske en viss tveksamhet i *Villan*: golvfragmenten av linoleummatta på väggen med fragmenten av målade kvinnokroppar på duk är inte helt sammansatt. Distansens skalpell verkar slö, och har kanske mejslat ut materialet men inte lyckats blottlägga riktning och syfte. Mönsterteckningen upprepas i installationen, men relationen mellan dem stannar vid det dekorativa.

Installationen *Allemansbio* eller *Vem är rädd för rött, gult eller blått?* utgör en fiktiv barnkammare. Med den sistnämnda titeln parafraiserar Marianne Andersson Barnett Newmans verk med samma titel, och den lilla barnsängen – en ready-made från loppmarkanden – är karakteristiskt ”newmansk”. Strikt målad i rött, gult och blått i noga avgränsade färgfält.

Den lilla sängen står centralt i rummet på en fiktiv matta målad på masonit. Mattan återupprepar linoleumgolvetns mönster i *Villan* men utan

dess färger. Denna avhändning av föremålets färger gäller även för de kontursågade bilder som sitter uppflugna i rummet som en dekorativ fris. Grå var tallriken med jordgubbar; grå var dockan, flygplanet med sin lille pilot och den lilla docklika sjuksköterskan. Fragmentariska bilder, utsågade (med bågsåg?) ur barndomens värld med motiv hämtade från barnets pekböcker och insmickrande föremål. Dessa vuxenvärldens konstgjorda gullighetsbilder för barn, förefaller med Marianne Andersson behandling allt annat än entydigt goda. Genom att beröva tingen dess färg fråntar hon dem deras direkta tilltalande yta men skänker dem tvetydighet. Detta förfrämlikande av det välbekanta gör att barndomen framstår som ett rum på glid. Poltergeist flimrar förbi. Man stirrar in i figurernas leenden med en rysning.

Konstnären ifrågasätter barnbildens oskuldsfulla yta och raderar en sentimental "läsning" av barnboksmotivet genom fragmentisering. Hon arbetar med förfrämlikandet som redskap för att blottlägga andra egenskaper i de annars så oskyldiga bilderna. Barndomens flödande värld av bilder och intryck hejdas med Marianne Anderssons *Allemands bio* till en av dramadokumentär i svart och vitt. Själva barndomen som något färgglatt återfinns bara (väl tyglat) i den lilla barnsängen. Med sin utvalda placering i galleriets innersta rum förefaller den göra anspråk på ett slags profan dopfunt, omgiven av barndomens ikoner på väggarna. Den lilla sängen är den som direkt berörs av installationens ena namn, dess titel. Färgerna har gett den ett namn medan de platta "färglösa" fragmenten på väggarna inte är upptagna i Guds barnaskara – de är bara vilsna skuggor från en barndom. Här finns inget barn som benämner, färger in bilderna med mening. När man går in i Marianne Anderssons installation förefaller paradiset barndomen vara ett tveksamt område där obehag snarare än igenkännandets glädje infinner sig. Hemidyllen återspeglas även i de andra bilderna som ett rum på glid. De fragmentariska minnesbilderna är välgörande obekanta. Minnets hemfallenhet åt rosa laveringar hejdas i utställningen genom fragmentiseringen av det välbekanta.